

90 SEKUND

LAGT TIL RÆTTIS: Rannvá Gaard Fossaberg

RÚNI FRIIS KJÆR

Sjónvarp hevur ikki valdið á mær

HÓAST RÚNI FRIIS KJÆR Í NÓGV ÁR HEVUR FINGIST VIÐ AT FRAMLEIÐA FILMS- OG SJÓNVARPSTILFAR, VIL HANN Á ONGAN HÁTT HAVA, AT SJÓNVARPIÐ SKAL HAVA VALD Á HONUM OG HANSARA TÍÐ. TÍ BRÚKAR HANN NÆSTAN BARA NETFLIX OG AÐRAR TÍLÍKAR TÆNASTUR

Útbúgving / Starv?

Útlærdur innan sjónvarps- og filmsframleiðslu.

Hví júst hesa útbúgvingina?

Tað hevur nokk nakað við skapanarhugin at gera. Havi altíð verið áhugaður í tónleiki og myndum og kendi tí á mær, at films- og sjónvarpsheimurin, ið er eitt slag av smanrenning av báðum áhugunum, var rætti vegurin at fara.

Hvat ger teg í góðum lag?

Familja, vinir og jaligar løtur.

A ella B-menniskja?

Bæði – um mann kann vera tað? Tað kemur an uppá, hvørja uppgávu eg takist við, tí í films- og sjónvarpsheiminum eru tað ofta so skiftandi arbeiðstíðir, sum tú ert noyddur at laga teg eftir. Men tá tað er sagt, so óivað meira B enn A.

Hvørjar ítróttargreinar dámar tær og hví?

Mær dámar stórtsæð allan ítrótt. Luttók sum yngri í m.a. svimjing, fótbólti og hondbólti, ið av tí sama eru ítróttagreinar, ið standa mær nærmast. Men hyggi mestsum eftur øllum ítrótti. Gleði meg t.d. til komandi Superbowl, ið er finalan innan amerikanskan fótbólt, ið verður um ein góðan mánað.

Hvørjum tónleiki lurtar tú eftir?

Eg lurti eftir øllum tónleiki. Tónleikur fyllir nógv í mínum lívi.

Hvat er besta lag, sum er gjørt?

Eg dugi ikki at taka eitt einstakt lag fram um nakað annað. Tað er ógjøriligt at velja millum øll tey túsundavis av frálíkum lögum, ið eru gjord.

Hvussu eru tínir matvanar?

Teir eru blandaðir: Nú um jólini hevur tað verið heldur verri við kostinum, men vanliga plagi eg at royna at halda meg til ráðini frá mínum »kostguru«, Snorra Patursson.

Hvør er tín fyrimynd?

Havi onga einstaka fyrimynd. Heldur eru tað fleiri fólk, ið eg brúki sum fyrimyndir – alt eftir hvørji lívsviðurskifti talan er um.

Hvat gert tú í frítíðini?

Oftast eru mín frítíð og starv tengd saman, við tað at eg eisini havi arbeiðsøkið sum frítíðarítriv.

Hvat dámar tær at ferðast í egnum landi?

Eg havi verið so heppin at hava eitt starv, ið hevur havt við sær, at eg eri komin runt í stórt sæð øllum landinum, og tað hevur verið ein fragd at uppliva landið á tann hátt. Og satt at siga, so hevur mær dámað sera væl, hvar eg so enn havi verið – á bygd ella í býi.

Hvør er tín lívrættur?

Mær dámar veruliga allan mat, men mær dámar eisini væl at royna nýggjar rættir. Tað er umráðandi við fjølbroyttum mati, so tað ikki gerst ov einstáttað.

Hvørjum hyggur tú at í sjónvarpinum?

Tað er lítið, eg hyggi eftir í sjónvarpi. Havi ofta ikki stundir til tess, men tá tíðin er har, so er tað oftast ítróttur. Annars so brúki eg »video eftir umbøn« tænastrur, Netflix og líknandi, tí eg meti ikki, at sjónvarp skal hava valdið yvir mær og mínari tíð, men heldur at tað eri eg, sum velji nær eg havi tíð og hug til sjónvarp.

Hvør bók liggur á náttborðinum?

Beint nú er tað ein bók um yndis-fótbóltsfelagið hjá mær, Liverpool. Bókin nevnist »Liverpool: historien om the reds«. Annars er tað oftast iPaddin, ið verður brúkt sum bók, har lesnaðurin m.a. er yrkislesnaður.

UMAFTURAFTURUM HØGNI DJURHUUS

Móðurmálsviðursløn 2012

Lumpa heilan

Kona og maður koma inn í mat- og ølstovuna. Tey hava ein hund við sær. Friðardýr, ikki ein av hesum lorthundunum, sum eru forðodnir í Føroyum, men kortini ikki forðodnir, tá teir bíta. Hesin var ein fittur hundur at síggja.

Men tey bæði, ella øll trý, fáa at vita, at ikki er loyvt at hava hund inni har, so tey noyðast at fara av stað aftur uttan at fáa nakað at eta ella drekka.

Sambært heilsufrøðiligu myndugleikunum eru djór í matstovum stórir heilsuvandi, ikki fyri djórini, men fyri fólk. Fólk kunnu ivaleyst bliva illa sjúk ella doyggja av tí, at ein hundur liggur undir borðinum.

Hatta við hundinum var í Keyptmannahavn, men her í Føroyum renna vi skjótt aftaná, tí Danmark sigur tað tí ES sigur tað.

Um 20 ár ella so eru fólk vorðin so væl vard móti sær sjálvum og øllum øðrum við skerjingum, forboðum, avmarkingum og krøvum, at einki mótstøðuføri er eftir og so doyggja øll av meinaleysum krími, uttan at nøkrum hundi nýtist at vera í nánd.

Mótstøðuførið hevur onga avbjóðing longur og viknar so líðandi og hvørstur so heilt.

Longu nú er helvtin av fólkunum sjúk í heilum, tí alt er vorðið so kliniskt, gullreint og sóttreinsað.

Vit eru øll langt síðani deyð og horvin med alla, tá sólin fer at grillja heimin í nýggjari frituru, vistfrøðiligari og svanamektari og laggildari og alt humbukkið.

Tá eg var smádrongur, tað er ikki so øgiliga langt síðani, bara stívliga hálv öld, fingur vit altíð at vita, at skóru vit okkum ella duttu vit, vóru bestu ráðini at lata hund sleikja sárið, so var einki órent eftir. Hundur var altíð í nánd, tá vit spældu úti.

Karl Nolsøe, sáli, sum var ferðaleiðari í Egyptalandi, segði

við okkum, at fyri at verða viðurkendur sum rættiligur ferðaleiðari í Egyptalandi, ferðaleiðari millum ferðaleiðarar, skuldi tú drekka eitt glas av vatni úr Nilánni. Tann áin hevur neyvan nakrantíð verið rein ella sóttreinsað ella klorað ella UV-viðgjord ella forboðin sum drekkivatn.

Haldi Karl segði, at tað hevði hann gjørt, drukkið eitt glas av Nilárvatni.

Nei, tað ræður um at ansa sær og ikki eta og drekka hvat sum helst. Forbiðin forboð. Men lívið er eittans. Livst so spyrst, men tá er ov seint.

Meginreglan er, at alt, sum smakkar væl og gagnast væl, er heilsuskaðiligt. So einfalt er tað.

Eini sera góð heilsuráð frá mær, ikki ES-løggild kortini, eru at strika og jarða jólini. Tað hevði bjargað nógvum mannalívum og heilsuni hjá fleiri.

Hoyrði annars nú ein dagin um eina nýggja venjing. Tær koma alla tíðina, nýggjar venjingar, tí vikubløðini koma hvørja viku. Haldi tað var ein minuttur um dagin, sum ger stórt gagn og leingir lívið ein mansaldur minst.

Snildin er, sigst, at snýta sín egna heila. Har fáir eg ikki verið við. Eg eri ikki nóg gløggur til at snýta mín heila.

Hallalujafólkið er nú farið at klandrast so illa um gleðiboðskapin, at neyðarkall er sent verðsliga valdinum. Kristindómurin fær treytaleysan dóm á dómadegi. Hann kann tó appellera.

Annars er revsilógin ein fitt barnabók samanborin við Bibliuna, so ongum nýtist at stúra fyri æviligari glatan í myrkrinum, hóast Føroya rættur talar.

Hví fara ikki øll sendifólk Harrans til Føroya eina námsferð til Heilvitis fyri at vita, hvussu til stendur í ríkinum, tey sjálvi hava uppfunnið og skapt?